

Перша радіомовна станція на Україні (1924)

Поява систематичного радіомовлення на Україні пов'язана із Харковом, тогочасною столицею Радянської України. Радіо на той час виконувало багато функцій у суспільно-політичному житті суспільства. Поява радіостанції у Харкові відноситься до січня 1921 р., коли на території міського іподрому була побудована і ведена в експлуатацію іскрова радіотелеграфна станція, що отримала назву – «Мощная радиостанция международных сношений». Назва вказувала на головне призначення станції. 22 серпня 1921 р. було офіційно відкрито радіотелеграфну станцію, яка формально стала головною рацією уряду УРСР. Для прийому інформації на території України у 1921-1922 рр. було утворено радіо прийомну мережу.

Розвитку радіотехніки приділялась велика увага, у Нижегородській лабораторії велись розробки більш сучасних радіотелефонних станцій. Це пояснюється проведенням певної політики з боку радянського уряду, а саме декретом Раднаркому від 1921 р. про будівництво радіотелефонних станцій у Москві, Харкові та інших містах. Радіо мало відігравати пропагандистську роль та інформувати населення про чергові здобутки радянської держави. Але було необхідно не лише приймати радіоповідомлення, але також першочерговим завданням було створення власної радіомовної станції. Ще до цього в Харкові почала діяти перша на Україні гучномовна установка. Випробування відбулось 10 вересня 1921 р. на вечорі літераторів у саду «Грядущее» (сьогодні це парк імені Т. Г. Шевченко). Цього дня згідно із домовленістю із берлінськими радистами харків'яни мали змогу почути симфонічний концерт із столиці Германії. Після вдалого випробування гучномовні установки з'явилися на території харківського іподрому та у приміщенні Всеукраїнського Центрального Виконкому. Навколо гучномовників по неділях та святкових днях збирались купи народу, які були приголомшені передачею «по повітрю» людської мови із Москви, тоді ж у народі закріпилась назва «гучномовна труба».

Поява радіо трансляторів на вулицях міста та саморобних радіоприймачів розпочали еру радіо. І Харків став центром поширення цієї нової ери на Україні.

16 листопада 1924 р. у Харкові почала діяти перша на Україні радіомовна станція, що була виготовлена харківськими радіо спеціалістами Л. Н. Жиронкіним, В. В. Лебрехтом, І. Е. Луньовим, М. І. Дорожжиним. Створення радіомовної станції у Харкові стало можливим завдяки зусиллям місцевих радіолюбителів та професійних зв'язківців. Це було народження українського радянського радіомовлення. Харків став третім містом в СРСР, після Москви та Ленінграду, що мало радіомовну станцію. Радіомовна станція знаходилась у двох кімнатах партійного клубу по вул. Римарській (сьогодні це будинок філармонії). Із 19.00 сигнал із станції почав передаватись через вуличні гучномовники. Із мікрофона лунав голос техника-диктора: «Алло! Говорить Харків! Всім! Всім! Всім! Працює перша на Україні радіотелефонна станція». Після цього відбувся концерт за участю місцевих артистів, за концертом йшла радіогазета «Пролетарій». У радіогазеті висвітлювались події міжнародного та внутрішнього життя, матеріали подавались у максимально доступній, короткій формі. Радіогазети найчастіше випереджали повідомлення друку. Із січня 1925 р. по оприлюдненій програмі 3 рази на тиждень виходила у ефір передача журналу «Радиопламя».

У Харкові було утворено Всеукраїнський радіоцентр, що керував радіоповідомленнями у республіці. Із харківської радіомовної станції до слухачів звертались письменники та поети – Остап Вишня, П. Г. Тичина, В. Н. Сосюра та інші. 19 січня 1926 р. по радіо вперше в Україні пролунала українська опера «Камінний господар», це поклало початок регулярній трансляції спектаклів із театрів.

Згідно із Наказом президента Л. Кучми від 11 листопада 1994 р. – день 16 листопада 1924 р. має святкуватись як День робітників радіо, телебачення та зв'язку. Таким чином, саме перший день роботи радіомовної станції в Харкові відзначається як професійне свято працівників теле-радіо мережі.